

Leskracht:

projectmatig werken rondom onderzoeksvragen van leerlingen

Als ervaringsdeskundige op het gebied van demotiverend onderwijs begon Astrid Timmermans na een carrière in het bedrijfsleven in 2005 aan het herinrichten van haar nieuwe werkplek: de klas als fijne en zinvolle leef- en leeromgeving voor een grote diversiteit aan kinderen. Inmiddels werken er al meer dan 50 scholen vanuit haar visie op onderwijs met de bijbehorende integrale leeromgevingen.

Astrid Timmermans, directeur van Leskracht: 'Als je de onderwijsdoelen helder hebt en kinderen ervaart als uitzonderlijke talenten, dan kun je alle leerlingen motiveren door hen (onderzoeks)vragen te laten stellen. Vraaggericht onderwijs investeert in onderzoekende, creatieve en ondernemende talenten.'

Laat onderwijs een levensechte zoektocht en ervaring zijn

'Toen ik na de deeltijd-pabo een eigen klas kreeg, ervaarde ik het lesrooster en de enorme stapel handleidingen als remmende factor om me te verdiepen in al die verschillende kinderen met ongekende talenten. Met toenemende verbazing constateerde ik dat het strakke, in vakken opgedeelde programma nauwelijks overeenkwam met mijn visie op onderwijs. In de wereld buiten school maakten en maken gemotiveerde mensen met zelfkennis, passie en inzet 'het verschil' met gebruik van kennis, ervaringen en vaardigheden. Economisch onderzoek toont aan dat persoonsvorming en welbevinden van leerlingen minstens zo belangrijk zijn als kennis. Vanuit dat perspectief wilde ik iedere leerling leren kennen om hem/haar optimaal te kunnen motiveren, begeleiden en ondersteunen.

Om ruimte te creëren ben ik direct begonnen met het inventariseren van onderwijsinhoudelijke leerdoelen, onafhankelijk van de invulling die methodeschrijvers eraan gegeven hebben. Langzamerhand raakte ik overtuigd van de kracht van betekenisvol onderwijs in samenhang, waarbinnen het talentvolle kind kan leren denken, kan leren leren en kan leren door te doen. De overdaad aan linguïstische en logisch-wiskundige methodelessen en de fictieve opdrachten met de door volwassenen bedachte vragen hadden mijns inziens niet het gewenste leereffect. Actieve zelfdenkende leerlingen met levendige blikken, (on)realistische ideeën en voorstellingen, wiebelaars, friemelaars, verstokte lezers, praters, booskijzers of opdringelige vragenstellers... dat was mijn gedroomde leereffect.'

Nieuw onderwijsconcept

In nauwe samenwerking met een aantal pilotscholen werd Astrid Timmermans' visie op onderwijs concreet vertaald. Met de **Regenboog Wereldkist** voor groep 3 t/m 5 (geïntroduceerd in 2005) werd een nog niet bestaand onderwijsconcept gelanceerd: projectmatig en coöperatief werken vanuit de kerndoelen van 'oriëntatie op jezelf en de wereld' en taalvorming. Omdat kinderen in deze leeftijdsgroep voornamelijk concreet en formeel denken, zijn de kerndoelen gekoppeld aan ruim 110 concrete voorwerpen die door de leerlingen worden verkend, waargenomen, beschreven en gewaardeerd. Het materiaal en de online leeromgeving zijn per bouw aangepast aan de psychologische ontwikkeling en geluksbeleving van de leerlingen. Middels aansprekende stripfiguren krijgen de 7 stappen van onderzoekend, ontwerpend en ondernemend leren betekenis. Op kleurvolgorde van de regenboog leggen stripfiguren de functionele fases van het werkproces uit en reiken zij stappenplannen aan om vaardigheden te ontwikkelen en kennis te verwerven. De veelzijdige online kennisbanken zijn volgens de uitgangspunten van de meervoudige intelligenties ingericht.

Tekst:
Astrid Timmermans

Fotografie:
Aangeleverde illustratie

Dwarsdenkers en friskijkers: de voorlopers van transitie

Aanvankelijk reageerde de onderwijswereld terughoudend op de praktische vertaling van Timmermans. Toch won zij in 2009 de Onderwijs Pioniersprijs van het SBO en Nederland Kennisland voor het indienen van dit innovatieve idee. Met haar bedrijf **Leskracht** ontwikkelde zij op de werkvloer van basisschool De Pontonnier in Hoorn, in samenwerking met leerlingen, een doorgaande lijn voor de bovenbouw. In 2013 werd **Spectrumbox** voor groep 6 t/m 8 geïntroduceerd. Spectrumbox is de grote broer van de Regenboog Wereldkist. In de bijbehorende internetleeromgeving zijn de kinderen geëmpowerd om zelfstandig te leren met gebruik van game-effecten, animaties en video-instructies. De digitale kennisbanken zijn ook te gebruiken door leerkrachten. De integrale leeromgevingen zijn niet alleen verleidelijk, maar ook gericht op het functioneel bedienen van een grote diversiteit aan kinderen. In kleine onderzoeksgroepjes worden kinderen uitgedaagd tot het stellen van onderzoeksvragen. Eigenaarschap is het codewoord: de eindbestemming en de concrete leerdoelen liggen vast, maar de manier waarop die behaald worden is aan de reizigers! Met een (digitaal) portfolio als kompas wordt iedere dwaling een leerzame ervaring waarin 21ste-eeuwse vaardigheden ontwikkeld worden.

Coöperatief werken heeft de toekomst!

Technologische ontwikkelingen veranderen ons leven in een rap tempo. De manier waarop we van jongs af aan leren communiceren en samenwerken is voor een groot deel bepalend voor het succes dat we in de toekomst kunnen behalen. Die vaardigheden ontwikkel je niet online of uit een leerboek. Een van de uitdagingen waar we binnen het onderwijs onze schouders onder moeten zetten, is het aanleren van samenwerkingsvaardigheden en het vormen van attitudes. Deze niet-cognitieve vaardigheden dragen bij aan het welslagen als volwassene in een veelzijdige sociale en economische omgeving. Goed kunnen communiceren, reflecteren en samenwerken is een randvoorwaarde voor projectmatig werken. Leerlingen leren van elkaar tijdens het uitwisselen van informatie en discussies over de leerstof, ze geven elkaar uitleg en ze vullen elkaar aan. Elkaar helpen en samen van gedachten wisselen, openstaan voor andere perspectieven, brainstormen, oplossingen bedenken en samen ontwerpen zijn waardevolle werkvormen die om specifieke gedragsafspraken vragen. Welk gedrag willen we nastreven tijdens het communiceren of bij het samenwerken in coöperatieve groepjes? Binnen de projectmatige aanpak van Leskracht ligt de nadruk op coöperatief leren, empowerment en participatie. Deze ingrediënten staan ook hoog in het vaandel binnen het Leskracht-ontwikkelteam, dat bestaat uit leerkrachten, directeuren, onderwijskundigen, ontwikkelaars, ondernemers, leerlingen en een wetenschapper.

'Eigenaarschap is het codewoord: de concrete leerdoelen liggen vast maar de manier waarop die behaald worden, is aan de reizigers!'

Leskracht staat voor vraaggericht onderwijs waarin (onderzoeks)vragen van kinderen in combinatie met inhoudelijke doelen leidend zijn.

Kijk voor meer informatie op www.leskracht.nl of stuur een mail naar Astrid Timmermans: info@leskracht.nl.

NOT 2017
Stand 08.E005
Bezoek ons op de NOT Leskracht